

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 25 oktober 2019
(OR. en)

13295/19

EDUC 416
ECOFIN 900
EMPL 521
SOC 688

NOTA

---

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	Een sterke economische basis voor Europa: streven naar doeltreffendheid, efficiëntie en kwaliteit van onderwijs en opleiding - Oriënterend debat <i>(Openbaar debat overeenkomstig artikel 8, lid 2, van het Reglement van orde van de Raad)</i> <i>[op voorstel van het voorzitterschap]</i>

Na raadpleging van het Onderwijscomité heeft het voorzitterschap bijgaande discussienota opgesteld als basis voor het oriënterend debat in de Raad Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport op 8 november 2019.

Een sterke economische basis voor Europa:

streven naar doeltreffendheid, efficiëntie en kwaliteit van onderwijs en opleiding

- Discussienota van het voorzitterschap -

- Deze gezamenlijke vergadering is een uitgelezen gelegenheid voor de ministers van Financiën en van Onderwijs om (1) van gedachten te wisselen over de bijdrage van onderwijs en opleiding aan duurzame langetermijngroei, en (2) ervaringen en beste praktijken uit te wisselen over beleidsmaatregelen ter bevordering van de kwaliteit, efficiëntie en doeltreffendheid van onderwijs en opleiding.

Stand van zaken

- Aangezien landen moeite hebben om in te spelen op globalisering, technologische vooruitgang en demografische veranderingen, is menselijk kapitaal nog belangrijker geworden. Onderwijs en opleiding spelen een vitale rol in de samenleving bij het opbouwen van menselijk kapitaal.
- In de nieuwe strategische agenda van de Europese Raad voor 2019-2024 werd onlangs de nadruk gelegd op het positieve effect van onderwijs en opleiding op zowel de economie als de samenleving als geheel. Volgens de strategie moet meer worden geïnvesteerd in de vaardigheden en het onderwijs van mensen, en moet er meer worden gedaan om ondernemerschap en innovatie te bevorderen en onderzoeksinspanningen te verhogen. Daarnaast pleit de *Europese pijler van sociale rechten* voor hoogwaardige en inclusieve voorzieningen voor onderwijs, opleiding en een leven lang leren.
- Onderwijs en opleiding zijn opgenomen in de EU-agenda voor banen en groei in de Europa 2020-strategie, en in de landspecifieke aanbevelingen voor 2019 is bijzondere nadruk gelegd op onderwijs, vaardigheden en een leven lang leren. In haar politieke beleidslijnen (2019-2024) benadrukte de nieuwe Commissie tevens de rol van vaardigheden en onderwijs als drijvende krachten achter het concurrentievermogen en de innovatie in Europa.

- In november 2017 besprak de Eurogroep het belang van investeren in menselijk kapitaal en de efficiëntie van overheidsuitgaven voor onderwijs.

De rol van onderwijs en opleiding

- Menselijk kapitaal is van essentieel belang voor het stimuleren van productiviteit en duurzame groei, en voor de veerkracht van samenlevingen. Toegang tot hoogwaardig onderwijs en hoogwaardige opleiding voor iedereen is een doeltreffende manier om armoede te bestrijden en gelijkheid te bevorderen. Het is de grondslag van de Europese welvaartsstaat.
- Onderwijs en opleiding leveren op verschillende manieren aanzienlijke voordelen op voor de samenleving. Op individueel niveau vertalen de door onderwijs en opleiding verworven vaardigheden zich in hogere werkgelegenheidscijfers en lonen. Zo is bijvoorbeeld de arbeidsparticipatie van volwassenen met een hoger-onderwijs-diploma ongeveer negen procentpunten hoger dan bij volwassenen die alleen een diploma hoger secundair onderwijs bezitten, en verdienen die eersten in EU-landen gemiddeld 44 % meer.
- Ook voor de samenleving als geheel is het rendement van onderwijs hoog aangezien een goed opgeleide beroepsbevolking de economische groei, de productiviteitsgroei en het innovatievermogen bevordert. Dit draagt voor de hele bevolking bij tot een hogere levensstandaard. Gelijke toegang tot onderwijs en opleiding is ook een van de belangrijkste manieren om sociale cohesie en mobiliteit te bevorderen en ervoor te zorgen dat samenlevingen als rechtvaardig en billijk worden beschouwd.
- Overloopeffecten van menselijk kapitaal houden in dat de voordelen niet alleen ten goede komen aan degenen die de investering doen, maar ook aan anderen. Aangezien het zowel particulier als maatschappelijk rendement betreft, bestaat er een risico op onderinvestering. Het openbare aanbod van onderwijs en opleiding compenseert dit marktfalen.

- Hoewel het verstrekken van onderwijs en opleiding meestal onder de verantwoordelijkheid van de lidstaten valt, kunnen onderwijs en opleiding in het kader van het vrije verkeer van personen positieve overloopeffecten genereren binnen de EU. Een aanzienlijke en aanhoudende emigratie van hoogopgeleide arbeidskrachten kan evenwel negatieve effecten hebben op het groeipotentieel en de overheidsfinanciën van sommige landen.
- Investeren in hoogwaardige en inclusieve onderwijs- en opleidingsstelsels is van strategisch belang voor de toekomst van Europa. Globalisering, technologische vooruitgang en demografische veranderingen hebben ingrijpende gevolgen voor de arbeidsmarkten en de samenleving. Het is van essentieel belang zowel elementaire als meer gespecialiseerde vaardigheden en competenties te versterken, en het opleidingsniveau te verhogen. Door de vergrijzing in de EU is het des te belangrijker dat het grootste deel van de beroepsbevolking opgeleid is en werk heeft.
- De behoefte aan permanente educatie en bijscholing zal door digitalisering en technologische vooruitgang steeds groter worden. Er kunnen verschillende soorten mismatches in vaardigheden en competenties ontstaan. Toekomstige uitdagingen voor de onderwijs- en opleidingsstelsels zijn onder meer (1) de fundamenteën leggen voor het behalen van hoogwaardige leerresultaten van jongs af aan, (2) vaardigheden en competenties actualiseren om vervolgonderwijs mogelijk te maken en (3) omscholing en het leren van nieuwe beroepen in verschillende sectoren met verschillende taakstructuren ondersteunen. Dit alles zal de aanpassing aan de structurele verandering in de economie en de arbeidsmarkt vergemakkelijken. Voorts moeten de onderwijs- en opleidingsstelsels anticiperen op toekomstige vaardigheids- en competentiebehoeften zodat de beroepsbevolking ook op deze gebieden hoogopgeleid is. Bijscholing en omscholing verbeteren ook de weerbaarheid tegen economische schokken.

Hoogwaardig onderwijs, kostenefficiëntie en doeltreffendheid

- Menselijk kapitaal wordt vooral opgebouwd via het onderwijsstelsel en in Europa voornamelijk gefinancierd met overheidsgelden. In 21 EU-landen¹ – die tevens lid zijn van de OESO – werd onderwijs, van basisonderwijs tot het tertiaire niveau, in 2016 gemiddeld voor 87 % uit openbare middelen gefinancierd.
- De opbouw van menselijk kapitaal versterken, betekent niet noodzakelijk dat er meer moeten worden uitgegeven, maar wel dat de uitgaven kostenefficiënter en doeltreffender moeten gebeuren. Met een vergelijkbaar uitgavenniveau behalen sommige lidstaten betere resultaten dan andere. Sommige lidstaten moeten erin zien te slagen toereikende middelen uit te trekken om te zorgen voor betere en billijkere onderwijsresultaten. Voor andere lidstaten bestaat de uitdaging erin de middelen efficiënter te besteden teneinde hun onderwijsresultaten te verbeteren.
- Bij het beoordelen van de efficiëntie van overheidsuitgaven voor onderwijs en opleiding moet worden gekeken naar leerresultaten, kwaliteit en inclusiviteit.
- Het opleidingsniveau in de EU is in de loop van de jaren gestegen. Het gemiddelde opleidingsniveau (tertiair onderwijs) in de leeftijdsgroep van 30-34 jaar is gestegen van 31 % in 2008 tot 41 % in 2018. Tegelijkertijd is het percentage 25- tot 34-jarigen zonder diploma hoger secundair onderwijs gedaald van 18 % tot 14 %.
- Wat de kwaliteit betreft, liggen de EU-resultaten in het Pisa-onderzoek rond het gemiddelde, en is er ruimte voor verbetering. Er zijn daarnaast aanzienlijke verschillen binnen de EU.
- Wat inclusiviteit betreft, kunnen efficiëntere overheidsuitgaven voor onderwijs en opleiding in veel lidstaten ook de integratie op de arbeidsmarkt en de inter-generationale en sociale mobiliteit bevorderen. In 2018 bedroeg het NEET-percentage² in de EU 15 % in de leeftijdsgroep van 20 tot 24 jaar, en 17 % in de leeftijdsgroep van 25 tot 29 jaar.

---

¹ De gegevens voor twee EU- en OESO-landen, Denemarken en Griekenland, worden niet vermeld in het OESO-verslag "Education at a Glance 2019".

² Geen scholing, geen werk, geen stage (Not in Education, Employment or Training, NEET).

- Om de door de samenleving gewenste optimale mix van resultaten te garanderen, moeten ook de uitgaven voor onderwijs en opleiding doeltreffend zijn. Doeltreffende uitgaven dragen bij tot hoogwaardige en inclusieve onderwijs- en opleidingsstelsels, die op hun beurt leiden tot economische groei, productiviteit en gelijkheid.

Vragen ter bespreking

- Welke uitdagingen op het gebied van efficiëntie en doeltreffendheid van onderwijs en opleiding zijn het dringendst voor uw land?
  - Welk beleid ziet u als het meest veelbelovend voor het bevorderen van efficiëntie, doeltreffendheid, inclusiviteit en gelijkheid in onderwijs en opleiding?
  - Hoe kunnen hoogwaardige leerresultaten, hoge opleidingsniveaus en gelijkheid tegelijkertijd worden bereikt?
  - Welke rol zou Europese samenwerking kunnen spelen bij het bevorderen van efficiëntie, doeltreffendheid en kwaliteit in onderwijs en opleiding, en hoe kunnen Europese samenlevingen anticiperen op toekomstige behoeften aan bij- en omscholing?
-